

KAMILA HOŚCIEŁO

BIBLIOTEKA WYDZIAŁU PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII
UNIwersytetu w Białymstoku

STAN BADAŃ NAD POWOJENNĄ PRASĄ WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

Współczesne województwo podlaskie, utworzone w 1999 roku, obejmuje terytorium Białostockizny, Suwalszczyzny i Ziemi Łomżyńskiej. W latach 1975-1998 były to wydzielone trzy województwa: białostockie, łomżyńskie i suwalskie. Przed 1975 rokiem tereny te należały do województwa białostockiego. Dodatkowo, w poszczególnych okresach, przynależność niektórych miejscowości ulegała zmianom¹, dlatego w niniejszej pracy jako podstawę badań przyjęto obszar obecnego województwa podlaskiego.

W opracowaniu starano się przedstawić stan badań nad podlaską prasą powojenną, dokonując jednak pewnej selekcji zebranego materiału. Pominięto doniesienia prasowe o nowych tytułach, artykuły o charakterze wspomnieniowym czy też recenzje poszczególnych numerów czasopism, odstępując od tej zasady tylko w momencie, gdy uznano, że praca w istotny sposób poszerza wiedzę o czasopiśmiennictwie na tym terenie. Skupiono się więc przede wszystkim na opracowaniach o charakterze naukowym, w dość szczegółowy sposób omawiających bądź to poszczególne periodyki, bądź konkretne typy prasy. Starano się przedstawić głównie prace poświęcone wyłącznie prasie badanego regionu, aczkolwiek w niektórych przypadkach nieodzownym było przywołanie publikacji obejmujących swym zasięgiem większy obszar.

---

1   Szczegółowo o zasięgu terytorialnym województwa podlaskiego zob. *Historia województwa podlaskiego*, pod red. A. Dobrońskiego, Białystok 2010.

Czasopiśmiennictwo powojennego Podlasia nie doczekało się do tej pory kompleksowego opracowania monograficznego. Pewne próby zmiany tej sytuacji podjęto w Zakładzie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu w Białymstoku. Owocem tych działań jest publikacja dotycząca prasy regionalnej i lokalnej województwa podlaskiego z okresu po zmianach społeczno-ustrojowych w Polsce². Znajdziemy w niej spis i analizę podlaskich czasopism lokalnych, opracowanie dotyczące czasopism naukowych i kulturalno-literackich oraz mini-monografie kilku tytułów („Roczniki Akademii Medycznej w Białymstoku”, „Białostoczczyzna”, „Tygodnik Suwalski”, „Goniec Knyszyński”).

Niewiele ukazało się do tej pory opracowań, dających szerszy ogląd powojennej prasy podlaskiej. Na temat czasopiśmiennictwa na Białostoczczyźnie w okresie odradzania się państwowości polskiej oraz w pierwszych latach po wojnie pisał Mieczysław Ciećwierz³. Autor ten zajmował się też politycznymi i społecznymi aspektami prasy powojennej w Polsce, zwłaszcza w okresie 1944-1948.

Znacznym zainteresowaniem badaczy cieszyły się gazety. Najczęściej podejmowanym przedmiotem badań była „Gazeta Białostocka” (kontynuowana jako „Gazeta Współczesna”)⁴, ukazująca się od 1951 roku. Zajmowali się nią głównie historycy, analizując wyłaniający się z niej ogląd wydarzeń historycznych oraz związki z KW PZPR w Białymstoku. Wśród nich wymienić można Artura Pasko⁵ oraz Janusza Szmyta⁶. Należy

2 *Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010 : szkice i materiały*, pod red. J. Sadowskiej i K. Sawickiej-Mierzyńskiej, Białystok 2013.

3 M. Ciećwierz, *Prasowa obsługa informacyjna społeczeństwa Białostoczczyzny w okresie Rządu Tymczasowego (styczeń-czerwiec 1945)*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1988, nr 4, s. 83-100; tenże, *Prasowa obsługa informacyjna społeczeństwa Białostoczczyzny w okresie PKWN*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1988, nr 1, s. 51-61; tenże, *Polityka prasowa 1944-1948*, Warszawa 1989.

4 A. Świdzińska, *Białostocka jedynaczka*, „Prasa Polska” 1976, nr 9, s. 14-16.

5 A. Pasko, *Wzajemne relacje KW PZPR i „Gazety Współczesnej” do „przełomu październikowego” ’56*, „Studia Podlaskie” 2001, t. 11, s. 233-248.

6 J. Szmyt, *„Gazeta Białostocka” wobec praskiej wiosny*, „Zeszyty Naukowe Studenckiego Koła Naukowego Historyków Uniwersytetu w Białymstoku” 2009, z. 2, s. 53-66.

przywołać również pracę Agnieszki Świdzińskiej, traktującą o pierwszym dwudziestolecu „Gazety Białostockiej”⁷. Jest to wnikliwa analiza, zarówno formalna, jak i treściowa. Autorka szczegółowo omawia początki gazety, zmiany w zespole redakcyjnym oraz problemy poruszane na jej łamach na przestrzeni dwudziestu lat. Publikacja ma także charakter wspomnieniowy, w związku z czym pojawiły się w niej sylwetki osób związanych z „Gazetą Białostocką”. Podobnych opracowań doczekały się również „Tygodnik Suwalski”⁸ (czasopismo społeczno-kulturalne) i „Goniec Knyszyński”⁹ (czasopismo kulturalno-historyczne).

W regionie ukazywały się wydawnictwa mniejszości narodowych. Także one były przedmiotem zainteresowania badaczy. Na uwagę zasługuje praca Eugeniusza Mironowicza¹⁰, w której autor przedstawia prasę mniejszości narodowych w Polsce po II wojnie światowej. Przywołano w niej m.in. czasopisma mniejszości białoruskiej („Niva”), ukraińskiej („Nad Bugom i Narwoju”) oraz litewskiej („Aušra”), wydawane na terenie województwa podlaskiego. Wzmianki na temat prasy mniejszości narodowych wydawanej na Podlasiu pojawiały się również w publikacjach obejmujących swym zasięgiem obszar całej Polski. Wspomnieć tu można prace Janusza Mieczkowskiego¹¹ (przywołuje czasopisma białoruskie, litewskie, ukraińskie, tatarskie, romskie) oraz Tomasza Kruszewskiego¹² (czasopisma białoruskie i litewskie). W książce Krzysztofa Tarki¹³ o Litwinach w Polsce

7 A. Świdzińska, *20 lat „Gazety Białostockiej” 1951-1971*, Białystok 1972.

8 E. Krzyżanowska, „Tygodnik Suwalski” – *pismo trzech epok*, [w:] *Prasa regionalna i lokalna...*, dz. cyt., s. 241-250.

9 M. Piszczatowska, „Goniec Knyszyński”, [w:] *Prasa regionalna i lokalna ...*, dz. cyt., s. 251-273.

10 E. Mironowicz, *Prasa mniejszości narodowych w powojennej Polsce*, [w:] *Dziedzictwo przeszłości związków językowych, literackich i kulturowych polsko-bałto-wschodniosłowiańskich*. T. 5, *Badania filologiczne*, pod red. nauk. J. F. Nosowicza, Białystok 2000, s. 124-132.

11 J. Mieczkowski, *Prasa mniejszości narodowych i etnicznych w polityce państwa polskiego od 1989 roku*, Szczecin 2007.

12 T. Kruszewski, *Współczesna prasa mniejszości etnicznych w Polsce w przestrzeni społecznej – wybrane obszary*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 41-56.

13 K. Tarka, *Litwini w Polsce 1944-1997*, Opole 1998.

znajdziemy informacje na temat czasopisma „Aušra”, o którym pisał również Romuald Witkowski¹⁴ w pracy poświęconej działalności wydawniczej Litwinów po drugiej wojnie światowej oraz Eugeniusz Pietruszkiewicz¹⁵. Wśród czasopism mniejszości narodowych odrębnych opracowań doczekały się m.in.: „Czasopis”¹⁶ oraz „Przegląd Prawosławny”¹⁷. Warto również w tym miejscu zwrócić uwagę na prace Mikołaja Kruka¹⁸ który starał się wskazać, w jakich białostockich czasopismach oraz pod jakim kątem poruszana jest problematyka białoruska

Chętnie podejmowanym tematem badawczym były periodyki naukowe. Ukazały się opracowania Jana Leończuka¹⁹ oraz Moniki Rokickiej²⁰, prezentujące naukowe czasopisma regionu. Bardziej wnikliwą analizę podlaskiego czasopiśmiennictwa naukowego przedstawiła w swoim artykule Kamila Hościło²¹. Odnajdziemy w nim wykaz czasopism naukowych oraz charakterystykę ich cech formalnych i treściowych. Są też prace poświęcone poszczególnym tytułom. Dotyczą one dziejów danego czasopisma bądź też tylko pewnego okresu jego istnienia. Takich opracowań doczekały się m.in.:

-
- 14 R. Witkowski, *Działalność wydawnicza polskich Litwinów po II wojnie światowej*, „Studia Angerburgica” 2001, t. 6, s. 135-138.
- 15 E. Pietruszkiewicz, „Aušra” czyli „Zorza” = *Seinu ir Punksko „Aušra”, „Gaładuš”* 2006, nr 11/12, s. 76-81.
- 16 A. Chodubski, *O czasopiśmie pogranicza polsko-białoruskiego „Czasopis”, „Studia Orientalistyczne”* 2012, nr 2, s. 265-278; M. Kozłowski, *Białoruskie pismo „Czasopis”, „Rubież”* 1992, nr 1, s. 116-125.
- 17 D. Wysocka, *20 lat razem, „Przegląd Prawosławny”* 2005, nr 6, s. 4-5.
- 18 M. Kruk, *Białorutenika w białostockich czasopismach i periodykach w latach 1985-1995*, [w:] *Dziedzictwo przeszłości związków językowych, literackich i kulturowych polsko-bałto-wschodniosłowiańskich*, pod red. J. F. Nosowicza, Białystok 1997, s. 63-72; tenże, *Białorutenika w białostockich czasopismach i periodykach w latach 1996-1997*, [w:] *Polsko-białoruskie związki językowe, literackie, historyczne i kulturowe*. [T. 1], pod red. M. Kondratiuka, Grodno 1999, s. 99-108.
- 19 J. Leończuk, *Czasopisma naukowe w województwie podlaskim*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 14-18.
- 20 M. Rokicka, *Czasopisma naukowe na Politechnice Białostockiej*, „Życie Politechniki” 2010, nr 1, s. 20-22.
- 21 K. Hościło, *Podlaskie czasopisma naukowe w latach 1990-2010*, [w:] *Prasa regionalna i lokalna...*, dz. cyt. s. 61-97.

„Acta Baltico-Slavica”²², „Białostoczczyzna”²³, „Ekonomia i Środowisko”²⁴, „Roczniki Akademii Medycznej w Białymstoku”²⁵, „Rocznik Białostocki”²⁶.

Sporym zainteresowaniem, szczególnie w latach dziewięćdziesiątych, cieszyła się prasa konspiracyjna. Zajmowali się nią: Wiesław Charczuk²⁷, ks. Kazimierz Litwiejko²⁸, Mieczysław Ciećwierz²⁹ oraz Władysław Chojnacki³⁰, który w swym artykule zamieścił wykaz tytułów prasy konspiracyjnej (35 tytułów z lat 1940-1944; 77 tytułów z lat 1944-1951). Należy również zwrócić uwagę na pracę Doroty Michaluk³¹, omawiającą czasopisma konspiracyjne znajdujące się w zbiorach Muzeum Wojska

-
- 22 H. Majecki, *Białostocki okres w historii czasopisma „Acta Baltico-Slavica” (1964-1973)*, [w:] *Pogranicze polsko-litewsko-białoruskie*, red. M. Kietliński, Białystok 2003, s. 11-24.
- 23 K. Hościło, „Białostoczczyzna” – regionalne czasopismo naukowe, [w:] *Prasa regionalna i lokalna...*, dz. cyt., s. 161-239.
- 24 K. Górka, *Czasopismo „Ekonomia i Środowisko” w latach 1992-2002 i jego wpływ na rozwój nauki i polityki ekologicznej*, „Ekonomia i Środowisko” 2003, nr 1, s. 192-199.
- 25 J. Łobaczewska, „Roczniki Akademii Medycznej w Białymstoku” w latach 1955-2005, [w:] *Prasa regionalna i lokalna ...*, dz. cyt., s. 137-160; J. Nikliński, *Od Roczników do Advances in Medical Sciences*, „Medyk Białostocki” 2008, nr 2-3, s. 49-50; M. Sopek, *U progu 50-lecia „Roczników Akademii Medycznej w Białymstoku*, „Medyk Białostocki” 2003, nr 4, s. 10-11; nr 5, s. 20-21.
- 26 H. Majecki, „Rocznik Białostocki” (1961-1993) : pierwsze czasopismo historyczne w regionie, „Białostoczczyzna” 2001, nr 1/2, s. 105-115.
- 27 W. Charczuk, *Prasa konspiracyjna Obozu Narodowego na Podlasiu w latach 1939-1947*, [w:] *Wojsko i kultura w dziejach Polski i Europy*, pod red. R. Dmowskiego, Siedlce 2006, s. 452-461.
- 28 K. Litwiejko, *Prasa konspiracyjna na Białostoczczyźnie (wybrane zagadnienia)*, „Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska w Białymstoku” 1998, z. 11, s. 92-107.
- 29 M. Ciećwierz, *Prasa konspiracyjna na Białostoczczyźnie w okresie PKWN*, „Białostoczczyzna” 1990, nr 3, s. 18-21; tenże, *Podziemny „Monitor Białostocki” w okresie PKWN i Rządu Tymczasowego (VII 1944-VII 1945)*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Białostockiej. Nauki Społeczno-Polityczne” 1988, nr 10, s. 105-116.
- 30 W. Chojnacki, *Prasa konspiracyjna Białostoczczyzny 1940-1951 : stan badań i potrzeby*, „Tygodnik Białostocki” 1990, nr 12, s. 9; nr 13, s. 12-13.
- 31 D. Michaluk, *Prasa konspiracyjna Białostoczczyzny w zbiorach Muzeum Wojska w Białymstoku*, „Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska w Białymstoku” 1990, z. 4, s. 204-211, 229-234.

w Białymstoku. Prasą podziemną na Białostocczyźnie zajmował się także Marek Kietliński. Opublikował on na łamach „Pierwszej Solidarności” prace dotyczące czasopism „drugiego obiegu” w Białymstoku³², w których scharakteryzował wybrane tytuły oraz zamieścił wykaz gazet podziemnych „Solidarności” w Regionie Białystok w latach 1982-1989 (29 tytułów). Artykuły te mają charakter cząstkowych opracowań historycznych, jednak niewątpliwie wypełniają istotną lukę w dziejach czasopiśmiennictwa na terenie Podlasia.

Czasopismami kulturalnymi zajmowała się do tej pory głównie Katarzyna Sawicka-Mierzyńska, która obok pracy o charakterze ogólnym, poświęconej białostockim czasopismom kulturalnym³³, opublikowała również artykuł na temat pisma literacko-artystycznego „Kartki”³⁴. W tym miejscu warto również wspomnieć o opracowaniu Barbary Noworolskiej, poświęconym „Białostockiemu Informatorowi Kulturalnemu”³⁵.

Na temat prasy katolickiej na terenie województwa podlaskiego pisał Wojciech Guzewicz. W kręgu jego zainteresowań pozostaje głównie diecezja ełcka³⁶, która swym zasięgiem obejmuje również część województwa podlaskiego. Prace dotyczą zarówno prasy diecezjalnej, jak i parafialnej. W publikacji dotyczącej czasopism diecezjalnych północno-wschodniej Polski Guzewicz dokonał szczegółowej analizy treściowej wybranych periodyków diecezjalnych wydawanych na terenie dwóch metropolii: białostockiej i warmińskiej, pod określonym kątem (społeczna nauka Kościoła)³⁷. Jednocześnie

32 M. Kietliński, *Białostocki „drugi obieg”*, „Pierwsza Solidarność” 2007, nr 13, s. 7-8; Tenże, *Białostocki „drugi obieg”*, „Pierwsza Solidarność” 2008, nr specjalny, s. 25-27.

33 K. Sawicka-Mierzyńska, *Białostockie czasopisma kulturalno-literackie po 1989 roku*, [w:] *Prasa regionalna i lokalna ...*, dz. cyt., s. 99-136.

34 K. Sawicka-Mierzyńska, *Czasopismo literacko-artystyczne „Kartki” (1986-2006)*, „Bibliotekarz Podlaski” 2009, nr 18/19, s. 89-99.

35 B. Noworolska, *Białostockie Informatory Kulturalne : ambicje i rzeczywistość*, „Bibliotekarz Podlaski” 2005/2006, nr 11/12, s. 144-152.

36 W. Guzewicz, *Prasa katolicka w diecezji ełckiej w latach 1992-2002*, „Ełckie Studia Teologiczne” 2005, t. 6, s. 137-169.

37 Tenże, *Prasa diecezjalna w Polsce północno-wschodniej jako źródło wiedzy o społecznej nauce Kościoła (1989-2009)*, Ełk 2012.

zaprezentował krótką charakterystykę wybranych tytułów („Białostocki Biuletyn Kościelny”, „Głos Katolicki”, „Niedziela Podlaska”). Interesował się również koncepcją człowieka jako osoby ludzkiej prezentowaną na łamach czasopism katolickich Polski północno-wschodniej po 1989 roku³⁸.

Prasy katolickiej dotyczy również tekst Jerzego Kraśnickiego³⁹ opublikowany w „Studiach Teologicznych”. Autor zawarł w nim wnikliwą analizę czasopisma „Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” w pierwszym dziesięcioleciu jego istnienia. W artykule zaprezentowana została charakterystyka cech formalnych oraz tematyki poruszanej na łamach pisma. Interesujące jest również porównanie omawianego periodyku z innymi diecezjalnymi czasopismami.

Czasopismami lokalnymi i samorządowymi zajmowała się w swoich badaniach Jadwiga Juchniewicz⁴⁰, która starała się wskazać znaczenie tej prasy dla społeczności lokalnej. Czasopism lokalnych (głównie monieckich) oraz ich popularyzacji wśród młodzieży szkolnej dotyczy praca Anny Kotiuk⁴¹, będąca wyborem fragmentów z rozprawy licencjackiej autorki, skupiającej się na roli czasopism w kształceniu i wychowaniu. Należy również zwrócić uwagę na prace Edyty Bezzubik⁴² traktujące o prasie podlaskiej w formie elektronicznej. Są to jednakże artykuły o charakterze cząstkowym, dotyczące tylko pewnej grupy czasopism regionalnych.

38 Tenże, *Koncepcja człowieka jako osoby ludzkiej w prasie diecezjalnej Polski północno-wschodniej po 1989 r.*, „Studia Teologiczne” 2002, t. 30, s. 293-309.

39 J. Kraśnicki, „Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” w latach 1975-1985: (studium historyczno-bibliograficzno-teologiczne), „Studia Teologiczne” 1991, t. 9, s. 223-274.

40 J. Juchniewicz, *Czasopisma lokalne i samorządowe*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 19-21.

41 A. Kotiuk, *Popularyzacja czasopism lokalnych*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 22-31.

42 E. Bezzubik, *Czasopisma wydawane w województwie podlaskim a informacje o nich w portalu INFOPORT*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 7-13; też, *Prasa regionalna w Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej*, „Bibliotekarz Podlaski” 2011, nr 22, s. 51-68.

Istotnym wkładem w dzieje podlaskich pism jest praca dotycząca ciechanowieckich wydawnictw prasowych⁴³. Autorzy omówili w niej czasopisma ukazujące się w Ciechanowcu w latach 1968-2008: „Nasza Solidarność : tygodnik NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność” Gminy Ciechanowiec”, „Wieści Ciechanowieckie”, „Słowo Parafialne”, „Życie Ciechanowca”. Szczególną uwagę zwrócono na problematykę zawartą w czasopismach oraz okresy ich ukazywania się. W tym miejscu warto również odnotować artykuł Marty Palewicz dotyczący gazet sejneńskich⁴⁴. Obejmuje on swym zakresem czasopiśmiennictwo w Sejnach od XVII wieku po czasy współczesne.

Niewielkim zainteresowaniem badaczy cieszyły się czasopisma studenckie i młodzieżowe. Wymienić tu można jedynie publikację Krzysztofa Bondaryka⁴⁵ o prasie Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Białymstoku w latach 1980-1981, Jarosława Schabieńskiego⁴⁶ na temat „Ławy” – niezależnego pisma młodzieży suwalskiej oraz Zbigniewa Fałtynowicza⁴⁷, dotyczącą „Licealisty” – pisma ukazującego się od 1964 r. w Suwałkach. O białostockich czasopismach studenckich pisał Jan Leończuk⁴⁸.

Czasopismami zawodowymi zajął się Grzegorz Zysa⁴⁹, który przedstawił wyniki ankiety przeprowadzonej wśród bibliotek województwa podlaskiego, a dotyczącej zasobu i wykorzystania w codziennej pracy fachowych czasopism bibliotekarskich.

43 O. Tomaszewska, N. Tomaszewski, *Ciechanowieckie wydawnictwa prasowe 1968-2008 : zarys problematyki*, „Ciechanowiecki Rocznik Muzyczny” 2008, t. 4, s. 277-291.

44 M. Palewicz, *Sejneńskie gazety*, „Almanach Sejneński” 2004, nr 3, s. 289-301.

45 K. Bondaryk, *Prasa Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Białymstoku w latach 1980-1981*, „Białostoczczyzna” 1992, nr 1, s. 25-28.

46 J. Schabieński, „Ława” : *niezależne pismo młodzieży suwalskiej 1980-1981*, „Rocznik Augustowsko-Suwalski” 2005, t. 5, s. 163-170.

47 Z. Fałtynowicz, „Licealista” : *z dziejów pisma szkolnego*, „Rocznik Augustowsko-Suwalski” 2005, t. 5, s. 115-123.

48 J. Leończuk, *O studenckich czasopismach, literaturze i życiu – gwoli przypomnienia*, „Dyskusja” 1986, nr 4, s. 17-21.

49 G. Zys, *Czasopisma zawodowe w bibliotekach województwa podlaskiego – podsumowanie badań ankietowych*, „Bibliotekarz Podlaski” 2008, nr 17, s. 34-47.

Kilku niewielkich opracowań doczekało się również czasopismo turystyczno-krajoznawcze „Jaćwież”⁵⁰. Informacje o nim można odnaleźć także w książce poświęconej Polskiemu Towarzystwu Turystyczno-Krajoznawczemu⁵¹.

Prowadzone obecnie badania nad czasopiśmiennictwem współczesnego województwa podlaskiego są doskonałym uzupełnieniem prac historycznych rozpoczętych już wcześniej w Instytucie Historii Akademii Podlaskiej w Siedlcach nad prasą południowego i południowo-wschodniego Podlasia. Owocem tych działań są prace zbiorowe, zawierające artykuły dotyczące różnych zagadnień prasy tego terenu w XIX-XXI wieku⁵². Spośród badaczy zajmujących się tym zagadnieniem na szczególną uwagę zasługuje Arkadiusz Kołodziejczyk. Opublikował on kilka opracowań, zarówno artykułów jak i monografii, dotyczących prasy południowego Podlasia⁵³. Problematykę tę na łamach „Radzyńskiego Rocznika Humanistycznego”, podjęła również Ewa Ziembowicz⁵⁴.

Powyższy przegląd badań nad podlaskim czasopiśmiennictwem powojennym wskazuje na brak opracowań monograficznych obejmujących

50 W. Kass, „Jaćwież” – kwartalnik Suwalszczyzny i Mazur Wschodnich, „Almanach Sejneński” 2002, t. 1, s. 430-433; T. Wyględa, *Turystyczno-krajoznawczy periodyk [„Jaćwież”]*, „Gościniec” 1986, nr 9, s. 30.

51 A. Matusiewicz, *Polskie Towarzystwo Krajoznawcze 1907-1950, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze 1950-2007 w Suwałkach*, Suwałki 2010.

52 *Prasa podlaska w XIX-XX wieku : szkice i materiały : praca zbiorowa*, t. 1, pod red. D. Grzegorzczuka i A. Kołodziejczyka, Siedlce 2000; *Prasa podlaska w XIX-XX wieku : szkice i materiały : praca zbiorowa*, t. 2, pod red. D. Grzegorzczuka i A. Kołodziejczyka, Siedlce 2004; *Prasa podlaska XIX-XXI wieku : szkice i materiały : praca zbiorowa*, t. 3, pod red. R. Dmowskiego i A. Kołodziejczyka, Siedlce 2010.

53 A. Kołodziejczyk, *O potrzebie badań na prasę regionalną (na przykładzie Wschodniego Mazowsza i Południowego Podlasia)*, „Rocznik Mińskomazowiecki” 2007, z. 15, s. 12-28; tenże, *Prasa południowego Podlasia (białkopodlaskie i siedleckie) w latach 1944-1947*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1987, nr 1, s. 97-107; tenże, *Szkice z dziejów prasy podlaskiej*, Siedlce 1997.

54 E. Ziembowicz, *Czasopisma południowego Podlasia : przyczynek do badań nad czasopismami regionalnymi po roku 1989*, „Radzyński Rocznik Humanistyczny” 2002, t. 2, s. 149-158.

historię prasy województwa podlaskiego w dłuższym okresie. Brak również kompleksowych badań nad poszczególnymi typami czasopism. Na takie opracowania czeka prasa katolicka, prasa szkolna i studencka, prasa fachowa oraz prasa codzienna.

Bibliografia

Bezzubik E., *Czasopisma wydawane w województwie podlaskim a informacje o nich w portalu INFOPORT*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 7-13

Bezzubik E., *Prasa regionalna w Podlaskiej Bibliotece Cyfrowej*, „Bibliotekarz Podlaski” 2011, nr 22, s. 51-68

Bezzubik E., Sitarska A., *Czasopisma wydawane w województwie podlaskim w latach 2000/2001*, „Bibliotekarz Podlaski” 2001, nr 3, s. 28-38

Bondaryk K., *Prasa Niezależnego Zrzeszenia Studentów w Białymstoku w latach 1980-1981*, „Białostoczczyzna” 1992, nr 1, s. 25-28

Charczuk W., *Prasa konspiracyjna Obozu Narodowego na Podlasiu w latach 1939-1947*, [w:] *Wojsko i kultura w dziejach Polski i Europy*, pod red. R. Dmowskiego, Siedlce 2006, s. 452-461

Chodubski A., *O czasopiśmie pogranicza polsko-białoruskiego „Czasopis”*, „Studia Orientalistyczne” 2012, nr 2, s. 265-278

Chojnacki W., *Prasa konspiracyjna Białostoczczyzny 1940-1951 : stan badań i potrzeby*, „Tygodnik Białostocki” 1990, nr 12, s. 9; nr 13, s. 12-13

Ciećwierz M., *Podziemny „Monitor Białostocki” w okresie PKWN i Rządu Tymczasowego (VII 1944-VII 1945)*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Białostockiej. Nauki Społeczno-Polityczne” 1988, nr 10, s. 105-116

Ciećwierz M., *Prasa konspiracyjna na Białostoczczyźnie w okresie PKWN*, „Białostoczczyzna” 1990, nr 3, s. 18-21

Ciećwierz M., *Prasa na Białostoczczyźnie w latach 1944-1947*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1981, nr 3, s. 31-49

Ciećwierz M., *Prasowa obsługa informacyjna społeczeństwa Białostoczczyzny w okresie PKWN*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1988, nr 1, s. 51-61

- Ciećwierz M., *Prasowa obsługa informacyjna społeczeństwa Białostocczyzny w okresie Rządu Tymczasowego (styczeń-czerwiec 1945)*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1988, nr 4, s. 83-100
- Fałtynowicz Z., „Licealista” : z dziejów pisma szkolnego, „Rocznik Augustowsko-Suwalski” 2005, t. 5, s. 115-123
- Górka K., *Czasopismo „Ekonomia i Środowisko” w latach 1992-2002 i jego wpływ na rozwój nauki i polityki ekologicznej*, „Ekonomia i Środowisko” 2003, nr 1, s. 192-199
- Guzewicz W., *Koncepcja człowieka jako osoby ludzkiej w prasie diecezjalnej Polski północno-wschodniej po 1989 r.*, „Studia Teologiczne” 2002, t. 30, s. 293-309
- Guzewicz W., *Prasa diecezjalna w Polsce północno-wschodniej jako źródło wiedzy o społecznej nauce Kościoła (1989-2009)*, Ełk 2012
- Guzewicz W., *Prasa katolicka w diecezji ełckiej w latach 1992-2002*, „Ełckie Studia Teologiczne” 2005, t. 6, s. 137-169
- Juchniewicz J., *Czasopisma lokalne i samorządowe*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 19-21
- Kass W., „Jaćwież” – kwartalnik Suwalszczyzny i Mazur Wschodnich, „Almanach Sejneński” 2002, t. 1, s. 430-433
- Kietliński M., *Białostocki „drugi obieg”*, „Pierwsza Solidarność” 2007, nr 13, s. 7-8
- Kietliński M., *Białostocki „drugi obieg”*, „Pierwsza Solidarność” 2008, nr specjalny, s. 25-27
- Kołodziejczyk A., *O potrzebie badań na prasę regionalną (na przykładzie Wschodniego Mazowsza i Południowego Podlasia)*, „Rocznik Mińskomazowiecki” 2007, z. 15, s.12-28
- Kołodziejczyk A., *Prasa południowego Podlasia (białskopodlaskie i siedleckie) w latach 1944-1947*, „Kwartalnik Historii Prasy Polskiej” 1987, nr 1, s. 97-107
- Kołodziejczyk A., *Szkice z dziejów prasy podlaskiej*, Siedlce 1997
- Kotiuk A., *Popularyzacja czasopism lokalnych*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 22-31
- Kozłowski M., *Białoruskie pismo „Czasopis”*, „Rubież” 1992, nr 1, s. 116-125

Kraśnicki J., „Wiadomości Kościelne Archidiecezji w Białymstoku” w latach 1975-1985 : (studium historyczno-bibliograficzno-teologiczne), „Studia Teologiczne” 1991, t. 9, s. 223-274

Kruk M., *Białorutenika w białostockich czasopismach i periodykach w latach 1985-1995*, [w:] *Dziedzictwo przeszłości związków językowych, literackich i kulturowych polsko-bałto-wschodniosłowiańskich*, pod red. J. F. Nosowicza, Białystok 1997, s. 63-72

Kruk M., *Białorutenika w białostockich czasopismach i periodykach w latach 1996-1997*, [w:] *Polsko-białoruskie związki językowe, literackie, historyczne i kulturowe*. [T. 1], pod red. M. Kondratiuka, Grodno 1999, s. 99-108

Kruszewski T., *Współczesna prasa mniejszości etnicznych w Polsce w przestrzeni społecznej : wybrane obszary*, „Toruńskie Studia Bibliologiczne” 2008, nr 1, s. 41-56

Leończuk J., *Czasopisma naukowe w województwie podlaskim*, „Bibliotekarz Podlaski” 2002, nr 5, s. 14-18

Leończuk J., *O studenckich czasopismach, literaturze i życiu – gwoli przypomnienia*, „Dyskusja” 1986, nr 4, s. 17-21

Litwiejko K., *Prasa konspiracyjna na Białostoczczyźnie (wybrane zagadnienia)*, „Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska w Białymstoku” 1998, z. 11, s. 92-107

Łobaczewska J., „*Roczniki Akademii Medycznej w Białymstoku*” w latach 1955-2005, [w:] *Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010 : szkice i materiały* / pod red. J. Sadowskiej i K. Sawickiej-Mierzyńskiej, Białystok 2013, s. 137-160.

Majecki H., *Białostocki okres w historii czasopisma „Acta Baltico-Slavica” (1964-1973)*, [w:] *Pogranicze polsko-litewsko-białoruskie*, red. M. Kietliński, Białystok 2003, s. 11-24

Majecki H., *Dziesięć lat „Białostoczczyzny”*, „Białostoczczyzna” 1996, nr 1, s. 3-6

Majecki H., „*Rocznik Białostocki*” (1961-1993) : *pierwsze czasopismo historyczne w regionie*, „Białostoczczyzna” 2001, nr 1/2, s. 105-115

Matusiewicz A., *Polskie Towarzystwo Krajoznawcze 1907-1950, Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze 1950-2007 w Suwałkach*, Suwałki 2010

Michaluk D., *Prasa konspiracyjna Białostoczczyzny w zbiorach Muzeum Wojska w Białymstoku*, „Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska w Białymstoku” 1990, z. 4, s. 203-211, 229-234

Mieczkowski J., *Prasa mniejszości narodowych i etnicznych w polityce państwa polskiego od 1989 roku*, Szczecin 2007

Mironowicz E., *Prasa mniejszości narodowych w powojennej Polsce*, [w:] *Dziedzictwo przeszłości związków językowych, literackich i kulturowych polsko-bałto-wschodniostłowińskich*. T. 5, *Badania filologiczne*, pod red. nauk. J. F. Nosowicza, Białystok 2000, s. 124-132

Nikliński J., *Od Roczników do Advances in Medical Sciences*, „Medyk Białostocki” 2003, nr 2-3, s. 49-50

Noworolska B., *Białostockie Informatory Kulturalne : ambicje i rzeczywistość*, „Bibliotekarz Podlaski” 2005/2006, nr 11/12, s. 144-152

Palewicz M., *Sejneńskie gazety*, „Almanach Sejneński” 2004, nr 3, s. 289-301

Pasko A., *Wzajemne relacje KW PZPR w Białymstoku i „Gazety Białostockiej” do „przełomu październikowego” ’56*, „Studia Podlaskie” 2001, t. 11, s. 233-248

Pietruszkiewicz E., *„Aušra” czyli „Zorza” = Seinu ir Punksko „Aušra”, „Gaładuš”* 2006, nr 11/12, s. 76-81

Prasa podlaska w XIX-XX wieku : szkice, i materiały : praca zbiorowa. T. 1 / pod red. D. Grzegorzczuka i A. Kołodziejczyka, Siedlce 2000

Prasa podlaska w XIX-XX wieku : szkice i materiały : praca zbiorowa. T. 2 / pod red. A. Kołodziejczyka, Siedlce 2004

Prasa podlaska XIX-XXI wieku : szkice i materiały : praca zbiorowa. T. 3 / pod red. R. Dmowskiego i A. Kołodziejczyka, Siedlce 2010

Prasa regionalna i lokalna na terenie województwa podlaskiego w latach 1989-2010 : szkice i materiały / pod red. J. Sadowskiej i K. Sawickiej-Mierzyńskiej, Białystok 2013

Rokicka M., *Czasopisma naukowe na Politechnice Białostockiej*, „Życie Politechniki” 2010, nr 1, s. 20-22

Sawicka-Mierzyńska K., *Czasopismo literacko-artystyczne „Kartki” (1986-2006)*, „Bibliotekarz Podlaski” 2009, nr 18/19, s. 89-99

Sawicka-Mierzyńska K., *Książnica Podlaska w Białymstoku – inicjator i wydawca regionalnych czasopism kulturalnych i naukowych*, „Bibliotekarz” 2013, nr 7-8, s. 21-23.

Schabieński J., „*Ława*” : *niezależne pismo młodzieży suwalskiej 1980-1981*, „Rocznik Augustowsko-Suwalski” 2005, t. 5, s. 163-170

Sopek M., „*Medyk Białostocki*” – 1956, „*Medyk Białostocki*” 2005, nr 2, s. 10-14

Sopek M., *U progu 50-lecia „Roczników Akademii Medycznej w Białymstoku”*, „*Medyk Białostocki*” 2003, nr 4, s. 10-11; nr 5, s. 20-21

Szmyt J., „*Gazeta Białostocka*” *wobec praskiej wiosny*, „Zeszyty Naukowe Studentckiego Koła Naukowego Historyków Uniwersytetu w Białymstoku” 2009, z. 2, s. 53-66

Świdzińska A., *20 lat „Gazety Białostockiej” : 1951-1971*, Białystok 1972

Świdzińska A., *Białostocka jedynaczka*, „Prasa Polska” 1976, nr 9, s. 14-16

Tarka K., *Litwini w Polsce 1944-1997*, Opole 1998

Tomaszewska O., Tomaszewski N., *Ciechanowieckie wydawnictwa prasowe 1968-2008 : zarys problematyki*, „Ciechanowiecki Rocznik Muzyczny” 2008, t. 4, s. 277-291

Witkowski R., *Działalność wydawnicza polskich Litwinów po II wojnie światowej*, „*Studia Angerburgica*” 2001, t. 6, s. 135-138

Wyględa T., *Turystyczno-krajoznawczy periodyk [„Jaćwież”]*, „*Gościniec*” 1986, nr 9, s. 30

Wysocka D., *20 lat razem*, „*Przegląd Prawosławny*” 2005, nr 6, s. 4-5

Ziembowicz E. K., *Czasopisma południowego Podlasia : przyczynek do badań nad czasopismami regionalnymi po roku 1989*, „*Radzyński Rocznik Humanistyczny*” 2002, t. 2, s. 149-158

Zys G., *Czasopisma zawodowe w bibliotekach województwa podlaskiego – podsumowanie badań ankietowych*, „*Bibliotekarz Podlaski*” 2008, nr 17, s. 34-47